

Nyelv- és Irodalomtudományok Osztálya
1051 Budapest, Nádor u. 7. I. em. 139.
1245 Budapest, Pf.: 1000
Tel.: (06-1) 411-6312 Fax: (06-1) 411-6337
<http://www.mta.hu/nyltud>

Iktatószám: 60111/2011

Dr. Szűcs Lajos úr

Pest Megye Közgyűlésének Elnöke

1052 Budapest

Városház u. 7. Pf.:112.

Tisztelt Elnök Úr!

Pest Megye Önkormányzatának Közgyűlése 2011. április 21-i ülésén hatályon kívül helyezte saját 14/2011. (01.28.) számú határozatát a megye múzeumi intézményhálózatának racionalizálásáról, miután rájött, hogy annak végrehajtása komoly akadályokba ütközik (jogvitába kerülhet a Magyar Állammal és azok örököseivel, akiknek műtárgyai ajándékozás, végrendelet útján került a múzeumok birtokába, közel egy milliárd forintot fizethetne vissza fenntartási kötelezettségeinek megszégése miatt az elmúlt években elnyert európai uniós támogatásokból stb.).

A határozat visszavonása helyes, de rávilágít a 2011. január 28-i határozat szakmai előkészítésének hiányosságára, egy „racionális”-nak vélt döntés megalapozatlanságára. Ennek ellenére „a feladatok nagyobb muzeális intézményekhez telepítésével” véli megoldhatónak a racionalizálást. Konkrétabban, a gyűjteményi anyagot a tudományos munkával együtt át kívánja telepíteni: az aszódi gyűjteményeket Vác, a nagykovácsokot Cegléd, a ráckevei Szentendre megyei fenntartású múzeuma venné át. A Közgyűlés 2011. április 21-i határozata tehát továbbra is szükségesnek mondja az intézményi racionalizálást, ugyanakkor leszögezi, hogy „a hálózat további leépítésével (egyes muzeális intézmények településeknek történő átadásával, megszüntetésével)... nem lehet jelentős megtakarítást elérni”. Ezt követően újabb határozatában felkéri Elnökét, hogy kezdjen tárgyalásokat Aszód, Nagykovács és Ráckeve városok önkormányzatával a településen működő múzeumok szakalkalmazottai munkabérének átvállalásáról.

Nehezen fogható fel, miért kellene gyűjtemények költséges áttelepítésébe kezdeni, ha azzal nem lehet jelentős megtakarítást elérni. A nemzetközi tapasztalatokból tudható, hogy minden gyűjtemény költöztetése kb. 15%-os kárral, veszteséggel jár, egyes tárgyak elvesztése, törése, állagromlása következtében. Az sem világos, hogyan lehet bármelyik várostól azt kérni, hogy vállalja magára a múzeumi szakalkalmazottak munkabérének, járulékainak fedezését, ha egyszer elviszik tőlük a múzeum gyűjteményét, könyvtárát.

Az pedig végképp nem érthető, hogyan fér össze a vidékfejlesztés koncepciójával régi járási székhelyek, nagy múltú iskolavárosok, fejlesztést váró tájközpontok kiépített és jól működő intézményeinek elköltöztetése. Egy ilyen racionalizálás Szentendre, Vác és Cegléd városi szerepkörén, idegenforgalmán semmit sem lendítene, de a múzeumi gyűjteményüktől, helytörténeti, honismereti, néprajzi kutatóiktól, könyvtáraiktól megfosztott városok, és körzetük lakosságát tovább szegényítené, a helyi oktatás, kultúra bázisát tovább gyengítené. A kultúrára, az idegenforgalmat generáló helyi értékek védelmére és megmutatására nemcsak a fővárosban, a megyei központokban kell áldozni, hanem a valódi „vidéken” is. A múzeumoknak Petőfi és Arany emlékét Aszódon és Nagykovácsön kell megmutatni, nem Vácott és Ceglédre. Az irodalomtörténeti, helytörténeti, néprajzi értékeknek az előbbi városokban van identitást erősítő szerepük, turistát vonzó erejük. A megyei önkormányzatok dolga és felelőssége a hátrányos helyzetű kistérségek, járások, települések támogatása, az

őket sújtó hátrányok lehetőség szerint ellensúlyozása. Ott is magyar adófizető állampolgárok élnek. A gazdasági racionalitás mellett egyéb szempontok is léteznek!

A „demokratikus centralizmus” központosító törekvése sok kárt okozott ennek az országnak már az 1950-es években is. A hajdani Pest-Pilis-Solt-Kiskun vármegyének a neve is figyelmeztet bennünket ennek a megyének a táji tagoltságára. Tudomásul kellene venni, hogy a Galga-mente magyar és szlovák folklórja, a Felső-Kiskunság és Csepel-sziget néphagyományai, Nagykőrös hajdani mezőváros oktatási, irodalmi értékei legalább olyan fontosak számunkra, mint a római kor régészeti emlékei, Szentendre és a régi Pilis vármegye újkori nemzetiségeinek hagyatéka, meg a szentendrei festők, keramikusok alkotásai. Arany és Petőfi emlékének, hagyatékának ápolása – az MTA Nyelv- és Irodalomtudományok Osztálya értékrendje szerint – nem áldozható fel egy régészeti kutatóközpont kialakításának oltárán... A helyi múzeum fenntartásához Ráckeve városa 2010-ben is 500 ezer forinttal járult hozzá. (Nincs ismeretem arról, hogy a tehetősebb és múzeumokkal bőven ellátott Szentendre mekkora összeggel támogatta a múzeumok fenntartását.) Lehetőségei szerint a többi város is bizonyára szívesen fizetne „települési támogatás”-t, ha a gyűjtemények és a muzeológusok helyben maradhatnának.

Tisztelt Elnök Úr! Ószintén remélem, hogy Pest Megye Közgyűlése és az érintett városok önkormányzatai a pillanatnyi kritikus gazdasági helyzetben is megtalálják a jelentős gyűjteményeket nem veszélyeztető, azokat egyben tartó, más szóval az érintett városok és a vidékük lakosságának érdekeit is szolgáló megoldást.

Budapest, 2011. május 30.

Tisztelettel

Paládi-Kovács Attila

Prof. Dr. Paládi-Kovács Attila
az MTA rendes tagja,
a Nyelv- és Irodalomtudományok
Osztályának elnöke

